

Sant Jordi no només porta novetats, sinó també clàssics. Aquesta diada pot ser l'ocasió per retrobar-nos amb dos dels grans autors osonencs: Jacint

Verdaguer i Maria Àngels Anglada. Del primer, Edicions Verdaguer en publica 'Al cel', que va ser el seu llibre pòstum. De la segona, se n'han reedi-

tat dos títols fonamentals: 'Sandàlies d'escuma' i 'Artemisia'. A Centelles, recuperen també els textos de Josep Esteve relacionats amb el poble.

'Al cel', un Verdaguer actual

El llibre pòstum del poeta, publicat en un nou volum de l'Obra Completa

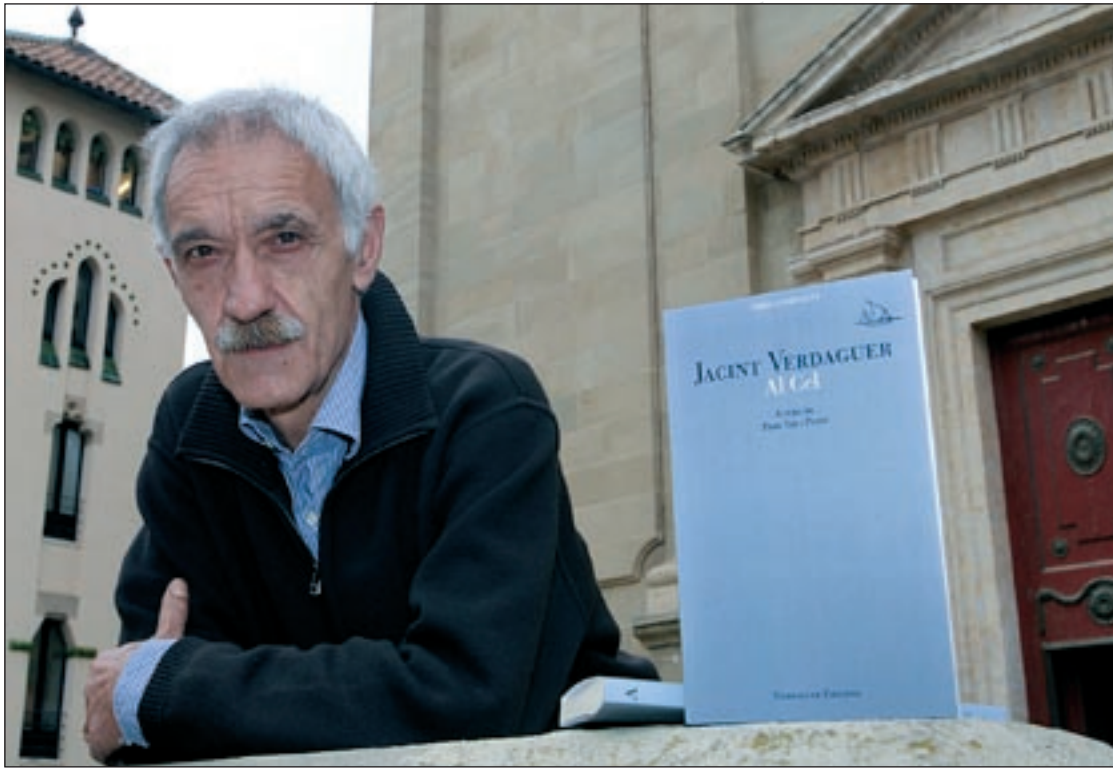
Folgueroles

Jordi Vilarrodà

Un Verdaguer vell, que ja ha passat pel tràngol de ser apartat del sacerdot i bandejat per la jerarquia eclesiàstica, que s'ha vist desterrat a la Gleva i empès a escriure els articles d'*En defensa pròpia* per reivindicar-se, s'instal·la a Vallcarca l'any 1896 amb la família Duran. Serà aquí, a la finca d'Els Penitents, on escriurà bona part dels poemes que acabaran configurant el llibre *Al cel*. Tradicionalment, no se l'havia considerada entre les grans obres de Verdaguer, però la seva consideració ha crescut amb el temps. La Fundació Verdaguer l'acaba de publicar dins de l'Obra Completa, en una edició de la qual ha tingut cura el filòleg Pere Tió. Amb aquest ja són 10 els volums de l'Obra Completa que han vist la llum.

Què té *Al cel* que ha cridat l'atenció de gent com el cantautor Roger Mas o del poeta Narcís Comadira, que en són declarats admiradors? Què el fa, vist des del segle XXI, un dels llibres més actuals del poeta de Folgueroles, que no el va veure publicat en vida? Verdaguer ha deixat enrere una època fosca, i ja defuig el tema de la persecució a què ha estat sotmès. "La seva poesia d'aquesta època és més pura, no tan lligada a la seva vida", diu Tió. *Al cel* és un llibre "molt unitari", que mostra el desig de deixar enrere els turments de la terra "i ascendir al cel". Però no és un llibre místic. Hi ha només un parell de poemes d'aquest to. El seu cel és real, astronòmic: Verdaguer s'ha documentat i parla de cossos celestes en sentit literal. A la seva biblioteca hi ha una quinzena de llibres d'astronomia "treballats", que el poeta s'havia llegit. Entre ells, *Nocions de astronomia* del vigatà Miquel Saurina, dedicat per l'autor. I també obres del francès Camille Flammarion, un dels divulgadors d'astronomia més coneguts de l'època. "Fer-ho d'aquesta manera tan explícita és d'una modernitat molt gran", diu el curador de l'obra.

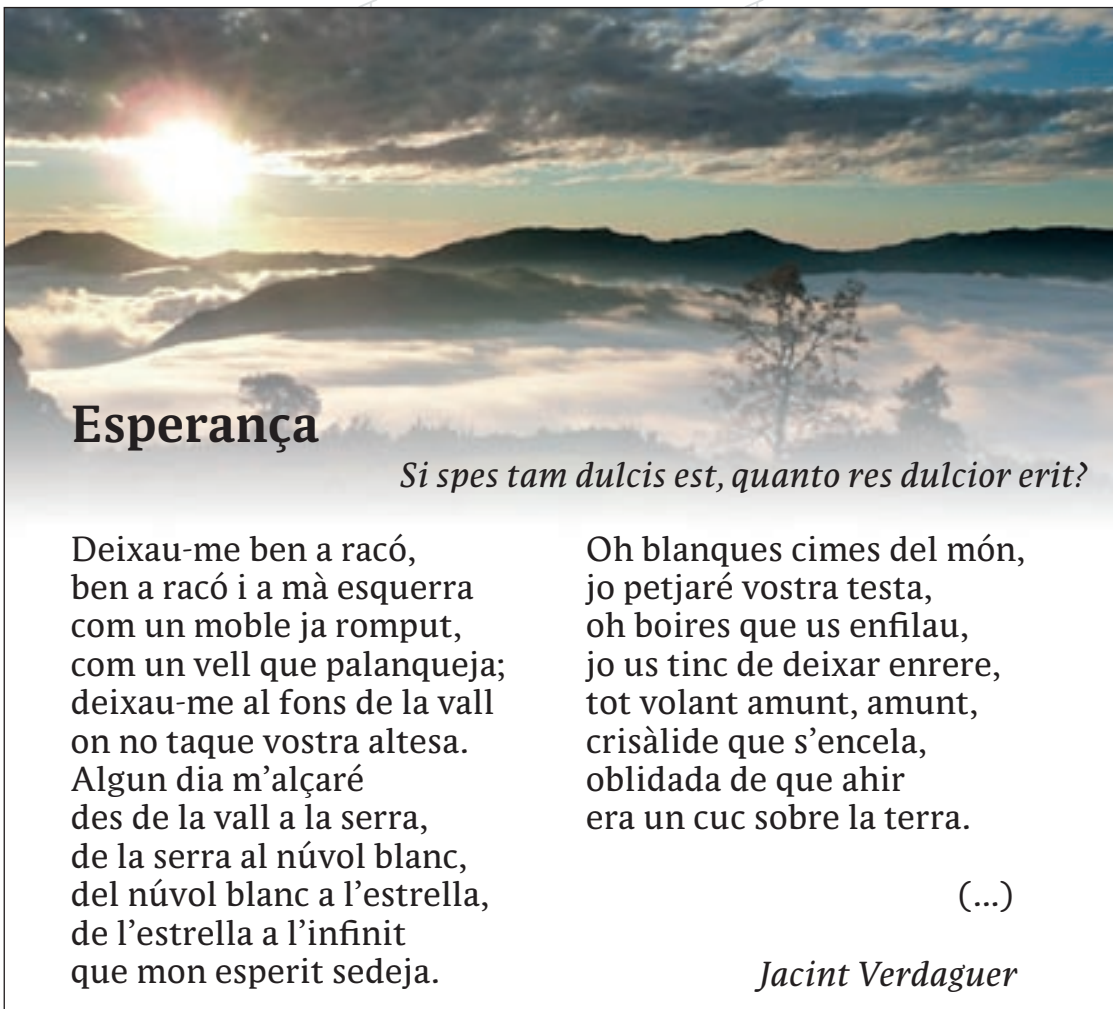
El Verdaguer d'aquesta època mira el cel perquè se

Pere Tió, el curador de l'edició

Folgueroles Cada un dels volums de l'Obra Completa és a cura d'un especialista en Verdaguer. En aquest cas, ha estat el filòleg vigatà Pere Tió, membre de la Societat Ver-

daguer i de la junta del Patronat d'Estudis Osonencs. Explica que fins que no va llegir *Al cel* i *Canigó* no va ser conscient de la "palpitació del romanticisme europeu" en la literatura catalana del segle XIX.

Esperança

Si spes tam dulcis est, quanto res dulcior erit?

Deixau-me ben a racó,
ben a racó i a mà esquerra
com un moble ja romput,
com un vell que palanqueja;
deixau-me al fons de la vall
on no taque vostra altesa.
Algun dia m'alçaré
des de la vall a la serra,
de la serra al núvol blanc,
del núvol blanc a l'estrella,
de l'estrella a l'infinit
que mon esperit sedeja.

Oh blanques cimes del món,
jo petjaré vostra testa,
oh boires que us enfilau,
jo us tinc de deixar enrere,
tot volant amunt, amunt,
crisàlide que s'encela,
oblidada de que ahir
era un cuc sobre la terra.

(...)

Jacint Verdaguer

sent desarrelat en el món, i experimenta l'enyorança "que és una condició molt pròpia del romanticisme". Enyora els paradisos perduts

i busca la innocència primigènica. Pot ser el paradís de la infantesa, la plana de Vic... La poesia és un instrument que li serveix per elevar-se,

"L'ocell del cel que sovint fa volades a la terra".

Verdaguer va deixar el llibre molt enllestint abans de morir, i la prova és que

Han sortit 10 llibres, dels 42 previstos

Folgueroles

J.V.

L'edició de l'Obra Completa de Verdaguer és un ambiciós projecte que va iniciar Eumo Editorial i que al passar aquesta a l'òrbita del Grup 62 va quedar estroncat. Va ser amb la constitució de la Fundació Verdaguer que es va decidir reprendre l'activitat editorial i crear Verdaguer Edicions, que ha continuat amb la publicació de l'Obra Completa. Fins aquest moment, hi ha 10 volums publicats: *Sant Francesc, Pàtria, Montserrat, La Pomerola i Primavera, L'Atlàntida, Flors del calvari, Dos màrtirs de ma pàtria, Càntics, Barcelona i Al cel*. La planificació global de l'obra és de 42 volums. Manquen encara per publicar algunes de les obres fonamentals, des del gran poema èpic *Canigó* fins a les poemes d'*En defensa pròpia*.

molts dels manuscrits que Tió ha consultat estaven escrits en una lletra gran. "No eren provatures, sinó una versió força definitiva", explica. Fins i tot hi ha un grup de poemes, que també s'han inclòs en el llibre, que al final no van entrar en

Per Verdaguer, és un cel real: tenia a la biblioteca llibres d'astronomia

l'edició. Se'n desconeixen els motius, tot i que són de gran bellesa i no desmereixen la resta. L'edició de Pere Tió els ha inclòs en un apartat, a continuació dels que sí van entrar en el volum, publicat un any després de la mort del poeta, el 1903. En aquest cas, com que no hi havia una edició publicada en vida i revisada pel mateix Verdaguer, meticulós en aquest aspecte, Tió ha recorregut "a l'últim manuscrit" per fixar el text definitiu de cada poema. Un extens aparell de notes, com correspon a una edició crítica, justifica cada una de les seves decisions.